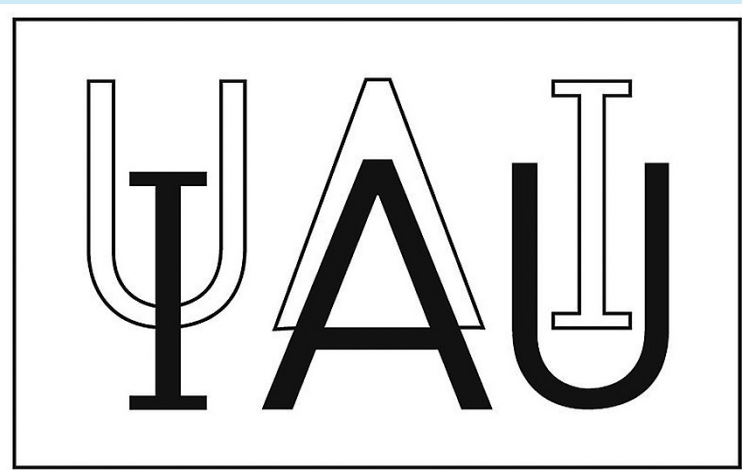

SDV TA presidenti W. Steinitziga

Ilmus raamat „Aeg ja ruum“

Facta non solum verba

1947

Kaitses doktori- väitekirja „Ruumi ja aja relativistlik teooria“

1949

Sai füüsika-matemaatikadoktori kraadi

1949–1960

TRÜ teoreetilise füüsika kateedri juhataja ja professor (1954)

1958–1960

TRÜ teadusala prorektor

1959

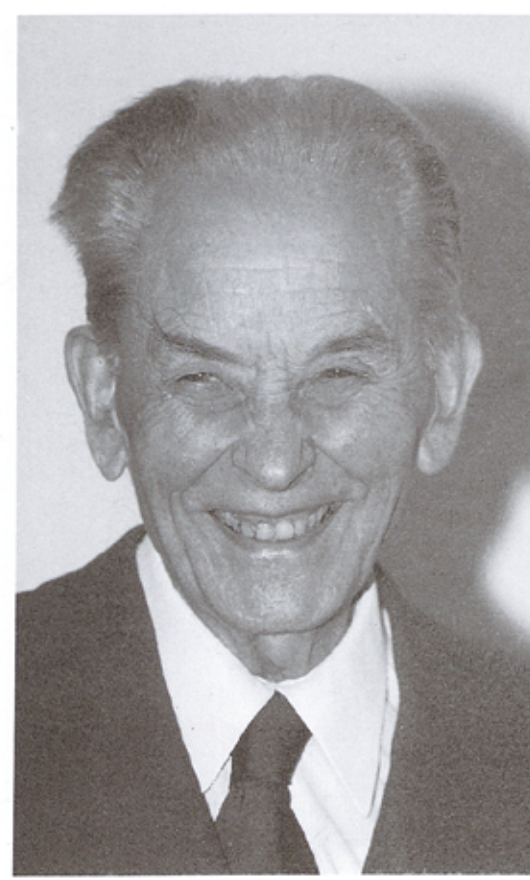
Rahvusvahelise Astronoomialiidu liige

1961

Valiti ENSV TA akadeemikuks teoreetilise füüsika alal

Soov ümbritsevat maailma mõista ja ära seletada kuulub inimese põhiliste vaimsete vajaduste hulka Harald Keres, 1982

Harald KERES

Valitud 1961, teoreetiline füüsika

Olen sündinud Pärnus 15. novembril 1912 a. kleeitõelise perekonnas. Isa ja ema harkisid pühadus kahe-kolme talvega vallakoolis. Kuid ema oli ärksa vaimuga ja edasipõlviklik. Õppis 100 kõrvuti. Tema pingutustele võlgnes oma gümnaasiumi- ja ülikoolihariduse.

Olen lõpetanud Pärnu Linnas IX Algkooli (1927), Pärnu Linnas Põhikooli Gümnaasiumi (1932) ja Tartu Ülikooli Matemaatika-Loodusteaduskonna matemaatika osakonna (1936, cum laude). Õppetööd pole mul iial olnud järelejäetud, niisamuti hiljem teadustöö juhendajad või sõnandjad. Olen olnud üksikrabeleja, mina isiku kujunemist pole keegi otseselt mõjutanud.

Tartu Ülikool on mulle omandanud teaduskraadi: magister scientiarum mathematicarum (1938) ja doctor philosophiae naturalis (1942). Seda viimast kraadi nõukogude ülikool ei tunnustanud. Alles pärast väitekirja teisekordset kaitset (1947) omistas NSV Liidu Kõrgem Attestatsioonikomisjon mulle füüsika-matemaatikadoktori akadeemilise kraadi (1949) ja teoreetilise füüsika professori kutse (1954).

1936. a. sügisel, kobe pärast ülikooli lõpetamist alustasin õppetööd Tartu Ülikoolis. 1938. a. valiti mind nooremaks abilektoriks matemaatika alal riidatöökoormusega 4 t. harjutusi ja loenguid. Lugesin muresas fakultatiivselte relativiteetiteooria aluseid. See teooria õngi jätnud mu krtamaks erilaks, mis tähendas õhtisei sirdumist matemaatikast teoreetilisse füüsikasse. Vastavastuõhulisi artikleid olen avaldanud NSV Liidu mitmesugustes teadusväljandites ja kogumikes, sealhulgas NSV Liidu füüsikajakirjas "Журнал экспериментальной и теоретической физики", mis ingliskeelses tõlkes (JETP) levis väljapoole NSV Liitu.

Mõned näited: Non-Newtonian Gravitational Fields. JETP, 1965.

52

The General Solution of the Simultaneous System of Einstein's and Newton's Equations. JETP, 1966. Physical Interpretation of Solutions of the Einstein Equations. JETP, 1967.

Ma pole eriti produktiivne publitseerija. Kasutan seise korda, kus valmis teadusartiklit ikka teab-trikkida. Pealegi on mu elu parimad aastad mõeldum sõjakirjas ning selle eel- ja järel- laenuks. Sellele vastu olen hulgalt kirjutanud publitseeritavate artikleid ajalehtede ja ajakirjadele, sealhulgas "Loomingule".

1944. a. septembris mobiliseeriti mind Saksa mereväkke, üksi küll, mitte päästeteks, vaid mereväe abiteenistusteks värvatud teinematse eesti poiste hooldajaks-õpetajaks (Beratungsführer). Kõik oli meil selle ameti peal viis noort õppejõudu: agronoom Kontson, bioloog Sepp, Ostrat Järvevee, Sander ja mina. Septembris lõpul vis lav meid Gdýnia sadamasse Poolamaal ja sealt edasi rong Tšehhimaale saarde sõjaväelagrisse Egeri lähedal. Seal tehti poistest õhuväe abiteenistustest. Aastavahetusel viibisid kõrvahädaga kaks kuud Marienthadi sõjaväehaiglas. Kui laagrisse tagasi tulid, olid poisid teadmata kuhu ära viidud, meid viit kaks aga laagrile emu. Tõstasin paar kuud firma "Siemens-Halske" abes evakueeritud laboris insenerina. Sõja lõppes sattusin Ameerika poolele. Tulin seal tulema, sest mu vanemad ja abikaasa koos väikese tütreaga olid jäänud Eestisse. Kus peakski eestlasele olema õigem koht viibida, kui mitte kodamaal? Oli õnne, et pääsesime abikaasaga küditamisest, sest "patused" olime mõlemad.

Tartu Riiklikus Ülikoolis ülendati mind matemaatika dotsendi kohusetähtsaks (1940) imatusure koostöökoormusega. Kui 1949. a. loodi teoreetilise füüsika kateedri, määrati mind selle juhatajaks, hiljem professoriks (1954). Paar aastat olin teadusprorektor. Tervise järsu halvenemise tõttu lahkusin ülikoolist 1960. a.

Teaduste Akadeemia institutides töötasin alates 1947. a., algal paralleelselt ülikooliga. Füüsika ja Astronoomia Instituudis olin Tihetorni juhataja, Füüsika Instituudis teoreetilise füüsika labori juhataja kuni pensionile minekuni 1989. a.

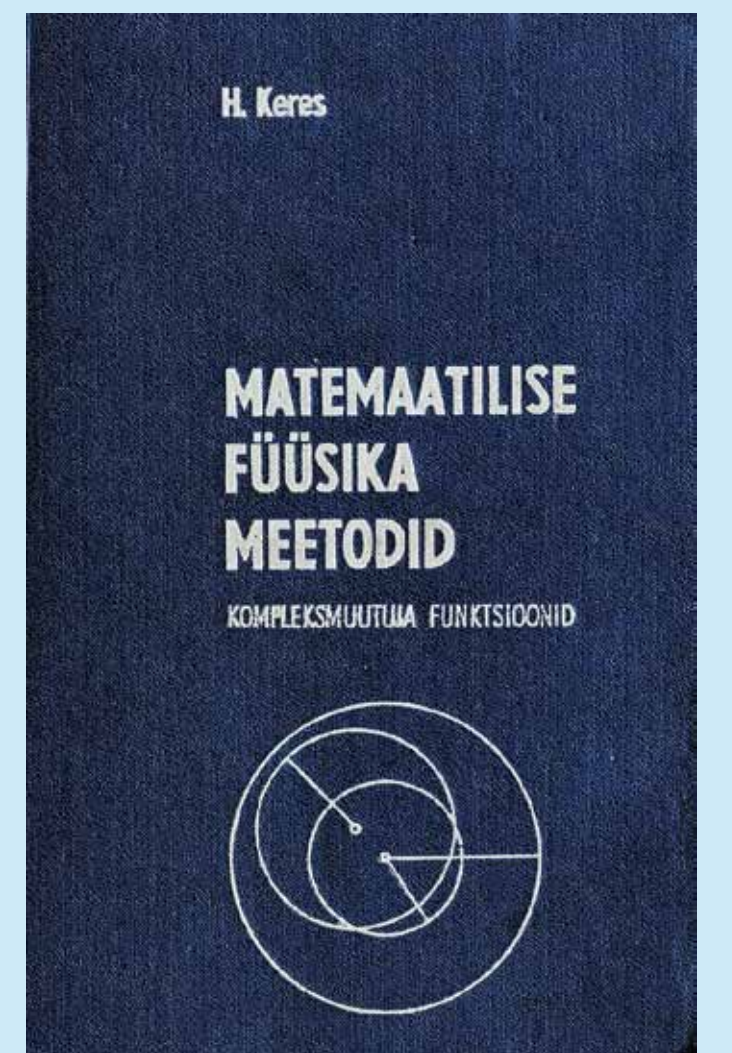
53

1960–1987

ENSV TA Füüsika ja Astronoomia Instituudi teoreetilise füüsika ja matemaatika sektori juhataja

1964

Ilmus raamat "Matemaatilise füüsika meetodid: õpik kõrgematele õppeasutustele. 1., Kompleksmuutuja funktsioonid"

1970

Nõukogude Eesti preemia tööde tsükli „Üldistatud inertsiaalsüsteemid ja vastavuse printsiip üldrelatiivsusteoorias“ eest

1972

Teadustlikul kirjutisel peab olema sisule vastav väärrikas stiil Harald Keres

Eesti Loodusuurijate seltsi auliige

1976

Sai Eesti NSV teenelise teadlase aunimetuse

Leida ja Harald Keres akadeemiku 60. sünnipäeva tähistamisel TRÜ aulas (1972)

Koduaias 1970